

את הגרזון, והמשיך ללמד בְּאוֹתָהּ נְעִימָה, כְּאִלּוּ מְאוֹם לֹא קָרָה הֶלְיָלָה...

לאחר שנים רבות נודע התלמיד כְּרַבִּי צְבִי הֶרֶשׁ מְזִידִיטְשׁוֹב, שֶׁהִנְהִיג חֲסִידִים רַבִּים. כְּאִשֶּׁר הִסֵּב פַּעַם עִם תַּלְמִידָיו, סִפֵּר לָהֶם אֵת סִפּוּרוֹ שֶׁל הֶלְיָלָה הַמְּפֹלָא בְּמַחְצָתוֹ שֶׁל רַבִּי מֹשֶׁה לִיב מְסַאסוֹב, וְסָיִם: "עֲלִיו נֶאֱמַר בְּתַהֲלִימַי: "וּשְׁבִילֶךָ בְּמִים רַבִּים וְעִקְבוֹתֶיךָ לֹא נִדְעוּ" - לְאַהֲבַת יִשְׂרָאֵל שֶׁפַּעְמָה בְּלִבּוֹ שֶׁל הֶרֶבִי, לֹא הָיָה שְׁעוֹר וּגְבוּל!"

"שָׁמֶן לְמֵאֹר בְּשָׂמִים לְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה" (כה, ו)

מדוע הזכיר כאן הכתוב רק את הבשמים שנותנים לשמן המשחה, ולא גם את השמן, עבור שמן המשחה? והרי השתמשו בשמן לא רק למאור, אלא גם לשמן המשחה. ומדוע אם כן לא כתב: "שמן למאור ולמשחה"?

ונתן להסביר על פי מה שאמרנו חז"ל (פרייתות ה ע"ב), שפמנות השמן שממנו הכין משה את שמן המשחה היה שנים עשר לג, ולא היה בו די בדרה הטבע, כדי לסוּף את המשפן וכליו, ואפלו לבשל את כל הבשמים שמהם נעשה שמן המשחה לא הספיק פמנות השמן, כיון שהיה צריך בדרה הטבע להיבלע בתוך הבשמים. ורק בגס לא נבלע השמן וכלו נשאר. אם כן, נמצא שפמנות הבשמים היתה גדולה בהרבה מהשמן שבה, עד כדי כך שהשמן נחשב למעוט ברוב הבשמים. מספיק זה לא הזכיר כאן הפסוק את אותו שמן, אלא רק את הבשמים.

אמנם, מעשה נסים נעשה בשמן המשחה, ובאפן פלאי הספיק למשיחת פל המשפן וכליו, וגם למשיחת הכהנים, וכלו קיים לעתיד לבוא. על כן לא הזכיר אלא את "הבשמים" לשמן המשחה ולא את השמן.

(אזנים לתורה)

"זֶה בְּכֹסֶף וּנְחֹשֶׁת" (כה, ג)

במלים אלו רמזים כל הימים שבהם קוראים בתורה בצבור:

ז - יום השביעי, שבת

ה - יום חמישי

ב - יום שני

כ - פפורים

ס - סכות

פ - פורים, פסח

נ - גרות חנכה

ח - חדש - ראש חדש, וראש השנה

ש - שבועות, שמיני עצרת, שמחת תורה

ת - תענית

(חתם סופר)

"מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לְבוֹ תִּקְחוּ אֵת תְּרוּמָתִי... וְעֲצֵי שִׁטִּים" (כה, ב, ה')

השעה קרובה לחצות, ממקום מסתורו עוקב התלמיד אחר למידו המתוק של רבו הנערץ - רבי משה ליב מסאסוב. לפתע פסק הנגון הערב. "מה קרה?" תמה התלמיד בשקט, "מדוע קם הרבי ממקומו בחפזון?"

למרבית תדהמתו של התלמיד המסתתר, ראה הוא את רבו הגדול נגש אל הארון, ושולף מתוכו בגד אפרים מגשם, וכובע שעיר ורחב. הרבי לבש את הבגדים המגשמים, ואף נעל לרגליו מגפים שחורים וגדולים. הרבי קרב אל הפתח, ועטף את זקנו ופאותיו בצעיף עבה, ובדידו אחז הוא גרזון!

בלבוש משנה זה, יצא רבי משה ליב מביתו, והתלמיד אף הוא צעד בעקבותיו, חרישית.

בחשך השורר בחוץ, אין איש אשר יוכל לזהות את הרבי, בלבושו ובמגפיו נראה הוא כאחד האפרים.

רבי משה ליב פסע בדרכים החשוכות, עד שהגיע אל היער הסמוך לעיירה. כבקי ורגיל הניף הוא את גרזנו על גזעי העצים. "הרבי חוטב עצים!?" נדהם התלמיד. אף תדהמתו לא ארכה זמן רב. הרבי שלף חבל מכיסו, כרך את ערמת גזרי העצים, ופסע עמם אל מחוץ ליער. והנה עצר הרבי בסמוך לאחד הבתים בפאתי העיירה. היה זה בית דל ומט לנפל. בעדינות נקש הרבי על דלת הבקתה, עד ששמע קול חלוש בוקע מן הבית: "בבקשה להכנס!"

פתח רבי משה ליב את הדלת, ונכנס אל תוך הבקתה הרעועה. מן החלון הציץ התלמיד, ומה שראה בתוך הבית - עורר את רחמיו. העני זעק מכל פנה, הילדים הקפואים שכבו על הרצפה הקרה, ובפנת החדר היתה אשה וילדה תינוק רך בן ימים ספורים. שניהם היו לבושים בבגדים קלים, ורעדו מקר.

אל תוך החדר הדל נכנס רבי משה ליב, הלבוש כאפר גוי. "שלום לכם!" אמר בקול נעים, "התרכזו לקנות ממני גזרי עצים לחמום הבית?"

"רוצים אנו בהחלט", ענתה האם, "אך אין בידי פרוטה לשלם על כך!"

ענה הרבי בדבור מגשם, בסגנון האפיני לחוטבי עצים גויים: "כבדה לי החבילה, אין לי כח לשאת אותה, אשאיר אותה כאן, ופעם אחרת תשלמו לי!"

מיד נגש רבי משה ליב אל התנור, השליך לתוכו את גזרי העצים, והדליק את האש. חממות נעימה החלה להתפשט ברחבי החדר הקר.

התלמיד שעקב אחרי המתרחש, היה בטוח שפעת ישוב הרבי לביתו, אך טעה. הרבי לא מהר לעזוב את הבית האמלל. הוא נגש אל הפירים, והכין תבשיל חם למען האם וילדיה. רק לאחר ששבעו כלם, פנה לצאת.

במהירות צעד הרבי אל ביתו, פשט מעליו את הבגדים, טמן

הלולא דצדיקיא | חיים הופקוביץ

רבי אליעזר ב"ר אברהם שמואל גורדון ר"י טעלז < יום ש"ק ד' אדר (תר"ע)

רבי ישראל, שהפיר בגדלותו של תלמידו, מינהו למסר שעורים בפני תלמידי הישיבה, ובקה הכשירהו לתפקידו הצפוי לו בשנים שלאחר מכן.

בשנת תרמ"ה התמנה רבי אליעזר לעמוד בראשות ישיבת טעלז. תחת הנהגתו גדלה הישיבה ופרחה, ותלמידים רבים מפל רחבי ליטא הצטרפו לשורותיה.

רבי אליעזר הנהיג בישיבתו שיטה מיוחדת, חדשנית מסוגה בימים ההם, וכיום היא רווחת בכל עולם הישיבות: הוא חלק את הישיבה לחמשה קבוצות - שעורים. אפן החלקה נקבע על פי גלם, ידיעותיהם וכשרונותיהם של התלמידים. בראש כל קבוצה העמד ר"מ (ראש מתיבתא) מיחד שמסר שעורים בפני בני הקבוצה בהתאם לרמתם הלימודית. בין הרמ"ם של הישיבה נמנו באותה תקופה רבי יוסף בלוך ורבי שמעון שקופ ז"ע.

שקיעותו של רבי אליעזר בלמוד התורה היתה מפלאה. כשמסר שעור בפני תלמידיו, או בעת שכתב חדושי תורה, חי בעולם משלו ולא חש בכל הסובב אותו. בהקשר לכה ספר תלמידו הרב מפוניבז' רבי יוסף שלמה פהנמן ז"ע, שבאחד הימים נכנס לחדרו והנה הוא רואה אותו יושב וכותב חדושי תורה לא על דף או מחברת, כי אם על שלחן העץ עצמו.

"זה עתה התחדש במחי חדוש תורה נפלא", ענה רבי אליעזר לתמיהתו של תלמידו, "התחלתי לכותבו על פסת נייר קטנה שמצאתי על השלחן, ומשאתם המקום על הנייר, המשכתי מבלי משים לכתב את דבר החדוש על השלחן עצמו"

בשנת תרס"ח פרצה דליקה גדולה בעיר טלז, ומכנים רבים עלו באש, ביניהם גם בני הישיבה שנשרף כליל. בני הישיבה העבירו את משפנם לבית מדרש ארעי, ורבי אליעזר יצא למסע גיוס כספים באנגליה למען שיקום בגן הישיבה.

עם בואו לאנגליה, קבעו לו ראשי הקהל פגישה עם אחד מגבירי הידועים של לונדון, דמות מרכזית ומשפיעה. אף אותו גביר סרב לתרם למען הישיבה, באומרו לראש הישיבה כי "עניי עירך קודמים" ועוד טענות כיוצא באלה.

דבריו של האיש השפיעו לרעה על רבי אליעזר, וחשש גדול מלא את לבו. שמא זהו היחס שיקבל בכל בתייהם של יהודי אנגליה.

באותו ערב לקה רבי אליעזר בלבו והתמוטט. כל מאמצי הרופאים להשיב את הפרתו עלו בתהו, והוא השיב את נשמתו ליוצרה. היום גדול אחז את הקהלה היהודית באנגליה על דבר פטירתו הפתאומית והטראגית של ראש הישיבה.

בהלוותו שנערכה למחרת בלונדון השתתפו אלפי יהודים, ובראשם כל רבני אנגליה. רבי אליעזר נטמן בבית העלמין היהודי בלונדון. בימי השבעה והשלושים נערכו לזכרו הספדים רבים, וממון רב גייס עבור הצלת ישיבת טעלז, לעלוי נשמתו של ראש הישיבה הנערץ שהלה בחטף לעולמו.

גם מפלא ארע לרבי אליעזר בהיותו בן שמונה ימים.

במקום הולדתו בכפר צ'רניאן שבפולין וילנא, לא היה בנמצא מוהל שיכניסו בכריתו של אברהם אבינו. אשר על כן נאלצו הוריו לקחתו לכפר סוור הסמוך בכדי לקיים את המצוה. באותם ימים משבשות היו הדרכים, והעגלה הטלטלה אנה ואנה. וכה, בחסות הערפל הכבד ששרר באותה שעה, באחד מעוקלי הדרך בואכה סוור נפל הרה הנולד מן העגלה, מבלי שהוריו חשו בכה.

רק משהגיעו לסוור גלו ההורים לחרדתם כי הרה שעמיד להיות היום נמול לשמונה - איננו. בבהלה גדולה סבו ההורים על עקבותיהם והחלו לחפשו בדרך ממנה הגיעו זה עתה.

לאחר פברת דרך הבחינו מרחוק בדבר מה מנח על אם הדרך, ולצדו בעל חי פלשהו שטרם הצליחו לאמץ את טיבו.

משקרבו למקום גלו לשמחתם כי אותו חפץ המנח על הפרקע הרי הוא בנם הפעוט, בריא ושלם ועטוף בשמיכה, אף אבול! אותו בעל חי העומד לצדו, הנו זאב גדול בעל שנים חדות ומבט מאים במיחד.

הזאב הסתובב סחור סחור סביב התינוק, אף לא נגע בו לרעה. תכף עם הגיעם למקום, סב הזאב על עקבותיו והתרחק מהאזור, כאומר: בזאת תם תפקידי לשמור על הילד מפל מזיק ופגע רע.

רבי אליעזר היה תלמידו המובהק של רבי ישראל סלנטר ז"ע, ובמשך שנים ארוכות למד בישיבתו בקובנה.

המגילה מספרת לי

כל מהות הפורים המסתוים וההמולה מלחה באירוש עמיתים וצורחים

פורים לגיל הרך

פורים ממש ליל הרך בצורה מסוימת ומרתקת

דיסק mp3 חדש!

לקרא ולחזן מאת: חיים הופקוביץ ומבנות "שנתים"

חדש!

ניתן להשיג בציפוי נילון על כל דף וכריכה חזקה ומיוחדת לעמידות ארוכת טווח

ניתן להשיג גם באידיש ובאנגלית